

Mesiáš

Albert Schweitzer má za to (např. 6480, s. 120), že Ježíš se sám nepovažoval za Mesiáše. V tom má nepochybně pravdu. Jako doklad však tu uvádí, že v Mt 21,10-11 se o něm praví “To je ten prorok Ježíš z Nazareta v Galilei.” A proto podle něho zvolání “Hosanna synu Davidovu!” a “Požehnaný, který přichází ve jménu Hospodinově!” nepatří Mesiáši, nýbrž proroku z Nazaréta. To už je problematičtější, neboť to zanedbává jinou zprávu, totiž že Ježíš posílá dva ze svých učedníků, aby mu přivedli nesedlanou oslici, na které pak vjel do Jeruzaléma. Tuto zprávu podávají všichni synoptici, nejen Lukáš, který je podle Schweitzera v tomto ohledu už méně spolehlivý. (Mt 21, 1nn., Mk 11, 1nn., Lk 19, 29nn.). Oslice však neměla sloužit kdejakému proroku, nýbrž byla připravena právě pro očekávaného Mesiáše. Máme tedy na vybranou: buď se Ježíš vskutku považoval za Mesiáše, anebo jeho čin měl jiný smysl a význam. Svým způsobem to byla opovážlivost, pro kterou měl být vlastně později obžalován a odsouzen v synedriu neméně než pro pak zmiňované hanobení chrámu. Je zvláštní, že k tomu nedošlo – anebo že to nebylo zaznamenáno. Právě-li později Ježíš “zrušte chrám tento”, mohl by onen zvláštní hepening slavného vjezdu do Jeruzaléma znamenat něco obdobného: mohl být zrušením očekávání Mesiáše (rozumí se tehdy rozšířeného očekávání politického osvoboditele). Pak by dávalo smysl i to, že hned druhým takovým hepeningem bylo vyčištění chrámu (přesně chrámového nádvoří) od prodavačů obětních zvířat a penězoměnců (neboť zvířata určená k oběti nesměla být kupována za jiné než chrámové peníze, tedy nikoli za platnou římskou měnu). Ježíš rušil nebo relativizoval v mnohém ohledu a v mnoha směrech jak současné židovské představy, tak i tradiční výklad zákona. Nebylo by proto divu, že by se jeho radikální kritika vztáhla i na samu představu Mesiáše. Jestliže totiž vyčistil chrám, a potom navzdory tomu řekl: “zrušte chrám tento”, mohl stejně tak oživit a aktualizovat představy o příchodu Mesiáše na oslátku, aby pak tuto představu odboural poukazem na to, že nic tak nápadného a velkolepého, jako je vjezd do Jeruzaléma, se nekoná, protože království, o němž a o jehož příchodu kázal, již jest zde, mezi námi, aniž by to bylo provázeno tak nápadnými symboly a průvodními znaky. Opět se ukazuje, že liberál Schweitzer – řečeno slovy vězně Bonheoffera – nešel příliš daleko, nýbrž naopak dost daleko. Ježíš se nejen sám nepovažoval za Mesiáše, ale on dokonce radikálně rušil představu Mesiáše, přicházejícího ve slávě a moci.

(Praha, 991129-1.)